

person, thi han går ikke på Børsen for at skrabe penge sammen, men går kun derigennem, han taler ikke på generalforsamlinger, fordi luften er for indespærret, han udbringer ikke skåler i noget samfund, fordi man skal gøre anmeldelse flere dage i forvejen, han render ikke ærinder for systemet, han afbetaler ikke statsgælden, ja, han bliver end ikke alvorlig derover, han går gennem livet som en skomagerdreng, går fløjtende gennem gaden, selv om den, der skal bruge støvlerne, står og venter, så må han vente, så længe der er en eneste glidebane tilbage eller det mindste seværdige at opdage.

Således, ja, således er den, der skriver forord. Se alt dette kan nu enhver tænke over, som han vil, ligesom det falder ham ind, og når det falder ham ind. Med mig er det en anden sag, thi mig binder et løfte og en forpligtelse til ene og alene at beskæftige mig med denne art af produktivitet. Hvorledes det hænger sammen hermed, skal jeg straks fortælle læseren, thi det er netop her på rette sted og ligesom bagvaskelse i et kaffeselskab, noget der hører rigtig egentlig hjemme i et forord.

Skønt nemlig lykkelig gift som få og måske også taknemmelig for min lykke som få er jeg dog i mit ægteskab stødt på vanskeligheder, hvis opdagelse skyldes min kone, thi jeg anede intet. Der var hengået nogle måneder efter brylluppet, jeg var efterhånden blevet nogenlunde indøvet i det ægteskabelige samlivs metode, da vågnede lidt efter lidt igen en lyst hos mig, som jeg altid har næret, og som jeg i al troskyldighed mente, at turde hengive mig til: Beskæftigelsen med et eller andet litterært arbejde.

Emnet var valgt, hvad jeg selv ejede af bøger i denne retning fremlagt, enkelte værker lånt fra Det Kongelige Bibliotek, mine korte tekster ordnet for overskuelsen, min pen så at sige dyppet. Næppe har imidlertid min kone fatet en mistanke om, at noget sådant var i gære, før hun omhyggeligt iagttog mine bevægelser. Lejlighedsvis lod hun falde et tvetydigt ord, anbragte en dunkel hentydning til, at min travlhed på studerekammeret, min længe-

re forbliven der, mit litterære hovedbrud ikke var ganske efter hendes hoved.

Jeg holdt imidlertid ørene stive, lod som om jeg ikke forstod hende, hvad jeg i begyndelsen virkelig heller ikke gjorde, da overrumpler hun mig en dag og tvinger mig den officielle tilståelse, at jeg var i færd med, at ville være forfatter. Havde hendes adfærd indtil da mere været en rekognoscering, så koncentrerede hun sig nu bestemtere og bestemtere, indtil hun endelig erklærede åbenbar krig, så ypperligt og så åbenbart at hun havde i sinde at konfiskere alt, hvad jeg skrev, for at benytte det på en bedre måde som underlag under hendes broderi, til krøller osv.

En forfatters stilling kan næppe være mere fortvivlet end min, thi selv den, der står under speciel censur, kan dog håbe at få sit arbejde bragt dertil, at det "må trykkes", men min frembringelse kvæles bestandig i fødslen. Også på en anden måde blev det mig tydeligere og tydeligere, hvor fortvivlet min stilling var, thi næppe havde jeg opdaget, at jeg var bleven genstand for en presseforfølgelse, førend – som naturligt er – det blev mig klart, hvad tidligere aldeles ikke var faldet mig ind, at det ville være til ubodelig skade for menneskeheden, om mine skrifter ikke kom for dagen.

Hvad er nu herved at gøre? Jeg har ikke som en censureret forfatter adgang til regeringskontoret, stænderforsamlingen, det højstærede publikum eller til en efterverdens ihukommelse, jeg lever og dør, står og falder med min kone.

Nu er jeg vel af mine samtidige anset for en god og meget øvet disputator, der nok kan plædere min sag, men denne dygtighed kommer mig kun her lidt til gavn, thi om jeg end kan disputere med fanden selv, med min kone kan jeg ikke disputere. Hun har nemlig kun en sammenregning eller rettere ikke engang en.

Hvad lærde folk kalde sofisteri, det kalder hun, der ikke befatter sig med at være lærd, drilleri. Fremgangsmåden

er nu ganske simpel at sige for den, der ved at gå rigtigt frem. Hver gang jeg siger noget, som ikke behager hende, hvad enten det er i sammenregningens form eller ikke en lang tale eller en kort bemærkning, formen er ligegyldig, men når det udsagte ikke behager hende, da ser hun på mig med en mine, der på én gang er elskværdig, indtagende, godmodig, fortryllende, men også triumferende, tilintetgørende og siger: "Det er bare drilleri".

Følgen heraf er, at al min færdighed i at disputere bliver en luksus-artikel, der slet ikke spørges i mit huslige liv. Kan jeg, den øvede dialektiker, nogenlunde repræsentere rettens gang, der efter digterens ord er såre lang, så er min kone ligesom det kongelige danske regeringskontor kort og fyndig, kun er hun deri forskellig fra hint høje kollegium, at hun er meget elskværdig, thi det er netop denne elskværdighed, der kvalificerer hende en myndighed, som hun hvert øjeblik ved at hævde på en fortryllende måde.

Således står sagen. Jeg er aldrig kommet længere end til en indledningsparagraf. Da denne var af almindelig natur og i mine tanker så lykkelig affattet, at den ville more hende, hvis jeg ikke var forfatteren, faldt det mig ind, om jeg ikke skulle kunne vinde hende for sagen, ved at læse den for hende.

Jeg var forberedt på, at hun ville afvise mit andragende og benytte sig af den fordel, "at det vel nu endog skulle komme så vidt, at jeg ikke blot gav mig af med at skrive, men hun skulle forpligtes til at høre forelæsninger".

Ingenlunde. Hun tog så venligt mod mit forslag som muligt, hun hørte, hun lo, hun beundrede. Jeg troede alt vundet. Hun trådte hen til bordet, ved hvilket jeg sad, lagde fortroligt sin arm om min hals, bad mig, endnu en gang, at forelæse en passus.

Jeg begynder at læse, holder manuskriptet så højt op, at hun med øjet kunne følge mig. Ypperligt. Jeg er ude af mig selv, men endnu ikke ganske ude af hin passus, da manuskriptet pludselig står i lys lue.